

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Jitky Zavřelové a Lukáše Hloucha v právní věci žalobce: I. V., zastoupený Mgr. Radimem Němečkem, advokátem se sídlem Kollárova 447, Uherské Hradiště, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2020, čj. KUOK 15028/2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. 6. 2021, čj. 72 A 13/2020-28,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. 6. 2021, čj. 72 A 13/2020-28, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Přerova (dále „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 5. 11. 2019, čj. MMPř/249291/2019/JP, shledal, že žalobce je vinen tím, že se dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), neboť porušil § 7 odst. 1 písm. c) téhož zákona. Žalobce měl při řízení motorového vozidla v místě a čase popsaném ve výroku rozhodnutí držet za jízdy ve své levé ruce u levého ucha telefonní přístroj. Správní orgán I. stupně vycházel ze svědecké výpovědi zasahujícího policisty a videozáznamu (policejní vozidlo byla vybaveno kamerou). Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Mimo jiné uzavřel, že svědecká výpověď jako hlavní důkaz byla podpořena uvedeným záznamem jako důkazem podpůrným.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci. Namítl, že uvedený záznam je k prokázání přestupku nezpůsobilý a nelze z něj zjistit, že by žalobce v posuzované době držel v ruce mobilní telefon. Skutkový stav tedy musí být nepochybně zjištěn zbylým důkazním prostředkem v podobě výpovědi policisty. Nesrovnalosti plynoucí z této výpovědi žalovaný hodnotil pouze mechanicky. Z pohledu policisty se telefon musel nacházet na odvrácené straně hlavy žalobce, na kterou policista vzhledem ke svému postavení nemohl mít dobrý výhled. I ze záznamu je zřejmý nevhodný pozorovací úhel vozidla policisty. Žalobce poukázal též na nesrovnalosti při určení vzdálenosti, při které měl policista celý skutek pozorovat (nejprve vzdálenost stanovil na 6,5 - 7 m, po upozornění zmocněnce žalobce při jednání připustil, že mohlo jít o 15 - 18 m). Tyto nedostatky zakládají pochybnosti při hodnocení věrohodnosti verze policisty. Nelze klást k tíži žalobce, že údajně hodnověrně nevysvětlil, co při řízení vozidla držel v levé ruce; držení telefonu žalobce v průběhu řízení opakovaně popřel.

[3] Krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví žalobu zamítl. Se závěry správních orgánů se ztotožnil jen částečně. Nezpochybnil výpověď policisty, avšak videozáznam podle něj neprokazuje, že žalobce za jízdy držel mobilní telefon. Na žalobce není ze záznamu vidět tak, aby bylo možno jednoznačně a bez pochybností uzavřít, že drží v ruce mobilní telefon. To však neznamená, že policista mohl vidět situaci jinak (lépe). Jeho výpověď nevzbuzuje pochybnosti a (s výjimkou držení a jakého mobilního telefonu) se shoduje se záznamem (postavení policejního vozidla, způsob jízdy žalobce, viditelnost a vzdálenost). Soud dodal, že rovněž nelze jednoznačně konstatovat, že by řidič ve vozidle hovořil. Přestupek byl prokázán důvěryhodnou a konzistentní výpovědí policisty. K uznání viny za daný přestupek tento důkaz postačuje. Žalobce zjištěný skutkový stav nevyvrátil. Krajský soud dodal, že daný přestupek se řadí mezi přestupky pozorovatelné pouhým okem, byť se obvykle jedná o tzv. obtížně zachytitelné jednání. S odkazem na judikaturu pak poukázal na to, že věrohodné svědectví policistů zpravidla představuje dostatečný důkaz o spáchání daného přestupku. Policista byl v projednávané věci vyslechnut jako svědek a žalobce mu mohl klást otázky, i v tomto ohledu zde správní orgány dostaly požadavkům judikatury. Pro zpochybnění výpovědi by musely svědčit konkrétní skutečnosti, například neshody v podstatných okolnostech. Skutečnosti, které se netýkají podstaty sporu, však takovými skutečnostmi nejsou. V dané věci nešlo ani o situaci, kdy by policista postupoval příliš horlivě ani v jeho postupu nelze shledávat znaky šikany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Již ve správním řízení popřel držení mobilního telefonu a předložil důkazy, podle nichž neměl důvod telefonovat „z ruky“, neboť jeho vozidlo disponuje handsfree zařízením. Za takové situace je třeba, aby provedené důkazy vedly k jednoznačnému závěru, že telefon při řízení držel. Zůstanou-li pochybnosti, zda tomu tak bylo, pak podle judikatury jej nelze shledat vinným ze spáchání přestupku. Stěžovatel v řízení před krajským soudem poukázal na podstatné skutečnosti zakládající důvodné pochybnosti o věrohodnosti výpovědi policisty. Policista měl pro pozorování nevhodný pozorovací úhel, navíc záznam verzi policisty spíše vyvrací, než potvrzuje (nelze z něj zjistit, že stěžovatel hovoří a drží mobilní telefon). Pokud záznam podle správních orgánů zobrazuje, že stěžovatel hovoří a drží mobilní

pokračování

telefon, a krajský soud je v tomto korigoval, měl hodnotit podstatný rozpor takového zjištění s výpovědí policisty. Stěžovatel poukázal též na nesrovnalost týkající se určení vzdálenosti, z jaké měl policista skutek pozorovat. Soud se k uvedeným nesrovnalostem nijak konkrétně nevyjádřil a pro zjištění skutkového stavu z nich nevyvodil závěry. Podle judikatury jsou navíc v případě daného přestupku na přesvědčivost důkazů kladeny zvýšené nároky. K tomu, aby obviněný nemohl být postižen, postačí rozumná pochybnost o otázce, zda se daného jednání dopustil. Takové pochybnosti jsou v jeho věci dány a nelze učinit spolehlivý závěr, že ke spáchání přestupku došlo.

[5] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. S odkazem na vyjádření k žalobě zdůraznil, že pozornost policisty byla v inkriminovanou dobu cíleně zaměřena na účastníky provozu a v rozhodném okamžiku mohl svými smysly vnímat a bezpečně rozpoznat, že stěžovatel při řízení drží v ruce telefonní přístroj. Z videozáznamu je seznatelné, že výhledové podmínky byly dobré a výhled do vozidla nebyl nijak ztížen. Policista mohl i na vzdálenost 15 - 18 m svými smysly vnímat, zda stěžovatel mobilní telefon drží (k tomu žalovaný odkázal i na existující judikaturu). Správní orgány dospěly k závěru, že svědecká výpověď a videozáznam jsou ve vzájemném souladu a logické spojitosti, a proto neuvěřily verzi stěžovatele. Žalovaný se ztotožnil se závěry krajského soudu, na které dále odkázal.

III. Přijatelnost kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud po posouzení formálních náležitostí kasační stížnosti nejprve přistoupil ke zkoumání její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť se jedná o věc, v níž po 1. 4. 2021 rozhodoval samosoudce (usnesení NSS ze dne 15. 10. 2021, čj. 8 Azs 236/2021-34). Zabýval se tedy tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K tomu, kdy je kasační stížnost přijatelná, existuje již ustálená judikatura (usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Podle té je kasační stížnost přijatelná mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[7] Kasační stížnost je v nyní projednávané věci přijatelná. Správní orgány svá rozhodnutí založily na svědecké výpovědi policisty a záznamu z policejního vozidla. Krajský soud však shledal, že videozáznam neprokazuje, že stěžovatel držel za jízdy telefonní přístroj. Přestupek byl však podle krajského soudu přesto prokázán, a to výpovědí policisty. Stěžovatel upozorňuje na to, že krajský soud nezohlednil podstatné nesrovnalosti ve výpovědi policisty, které namítl již v žalobě. Kasační soud v tomto ohledu shledal v odůvodnění napadeného rozsudku vady takové intenzity, které dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele mohly mít.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Jak již bylo výše uvedeno, podstata uplatněné kasační argumentace stěžovatele se odvíjí od toho, že krajský soud na jedné straně připustil, že videozáznam nezobrazuje všechny skutečnosti popisované svědkem, na druhé straně z toho však nevyvodil žádné závěry ve vztahu k výpovědi policisty. Tedy jinak řečeno, krajský soud podle stěžovatele v rámci svých závěrů nezohlednil namítané nesrovnalosti ve výpovědi policisty.

[11] Jak mimo jiné upozornil i žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti, judikatura Nejvyššího správního soudu se již mnohokrát zabývala případy posuzování skutkového děje při řízení motorových vozidel, kdy byla důkazní situace podobná té v nyní posuzované věci (kdy proti sobě stála protichůdná tvrzení, a nebylo jiných důkazních prostředků (viz např. žalovaným odkazovaný rozsudek ze dne 21. 9. 2011, čj. 2 As 52/2011-47). K tomu však Nejvyšší správní soud uvádí, že i zmíněný rozsudek upozorňuje na různé linie obdobných sporů, které se odvíjí od toho, zda lze výpověď policistů považovat za „konzistentní“ (zatímco výpověď posádky vozu oproti tomu za obsahující „disharmonii“). Ani odkaz žalovaného na zmíněnou judikaturu tedy nic nemění na tom, že spor se i v nyní projednávané věci (v níž navíc pozorování provedl pouze jediný policista) týká právě hodnocení výpovědi policisty a jejího významu pro danou věc.

[12] Kasační soud v návaznosti na to považuje dále za nutné poukázat i na další (aktuálnější) judikaturu (viz např. usnesení NSS ze dne 27. 8. 2021, čj. 9 As 144/2021-31), která již v tomto ohledu také zdůraznila, že v přestupkovém právu se uplatňují stejné zásady jako v právu trestním, zejména zásada presumpce neviny a zásada *in dubio pro reo*. Pouze je-li tedy prokázáno, že byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty přestupku, může správní orgán uložit za jeho spáchání sankci (rozsudek NSS ze dne 24. 5. 2006, čj. 2 As 46/2005-55). Držení hovorového zařízení řidičem při jízdě ve vozidle patří mezi tzv. obtížně zachytitelné přestupky, tedy mezi taková jednání, která lze z velké vzdálenosti pozorovat jen stěží, a která se navíc odehrávají uvnitř jedoucího vozidla, ačkoliv jsou pozorovatelná pouhým okem. U těchto přestupků je proto třeba klást vyšší nároky na přesvědčivost důkazů. Je u nich též nutné zkoumat, zda měli policisté vůbec možnost spatřit spáchání takového přestupku (rozsudek NSS ze dne 22. 7. 2011, čj. 7 As 102/2010-86). Nutným předpokladem dosažení důkazního standardu je, aby některý z policistů něco takového vůbec objektivně mohl vidět. To předpokládá, že policisté, či alespoň jeden z nich, byli ve svém vozidle v takovém postavení k vozidlu domnělého přestupce, že vzhledem k jejich vzájemné vzdálenosti a postavení či jejich neprůhledných či špatně průhledných částí mohli jednání přestupce vidět, a to natolik detailně, že si byli jisti, že to, co drží v ruce, je skutečně mobilní telefon (rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2011, čj. 7 As 83/2010-63). Z judikatury též plyne, že u přestupku spočívajícího v držení hovorového zařízení za jízdy hrají při zkoumání výpovědi policistů a reálnosti tvrzených skutečností důležitou roli například výhledové podmínky, vzdálenost policistů od vozidla přestupce a čas, po který mohli policisté přestupek pozorovat (rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, čj. 4 As 159/2015-23).

[13] K důkazní síle výpovědi policistů v případě přestupku spočívajícího v držení hovorového zařízení za jízdy se pak kasační soud výslovně vyjádřil např. ve shora již citovaném rozsudku sp. zn. 7 As 102/2010, a to tak, že „*taková výpověď však může být základem pro shledání odpovědnosti řidiče za přestupek zpravidla jen tehdy, je-li její obsah v*

pokračování

souladu i s dalšími na této výpovědi nezávisle zjištěnými skutečnostmi. Výpověď policisty by například měla vysokou míru věrohodnosti tehdy, popsal-li by mobilní telefon natolik přesně a konkrétně (...), že by mohl být ztotožněn s mobilním telefonem prokazatelně užívaným řidičem v době, kdy řídil vozidlo (...). V řadě případů takové věrohodnosti výpovědi nebude dosaženo a jiné důkazy nebudou k dispozici. Kvůli důkazním obtížím však nelze rezignovat na podmínku naplnění důkazního standardu požadovaného pro postih za „trestní obvinění ve smyslu Úmluvy, neboť v opačném případě by byly mnohdy postihovány i osoby, jejichž vina nebyla patřičně prokázána.“

[14] Z výše uvedených východisek je tedy především zřejmé, že citovaná judikatura sice nevyklučuje prokázání spáchání daného jednání prostřednictvím výpovědi policistů (policisty), klade však na tyto výpovědi (i s ohledem na sankční povahu řízení) a jejich vyhodnocení určité nároky. To pak nepochybně musí reflektovat ve svých rozhodnutích i správní soudy, které sankční rozhodnutí správních orgánů přezkoumávají.

[15] Ani v nyní projednávané věci tedy Nejvyšší správní soud nepochybně obecné východisko krajského soudu, který s odkazem na předchozí judikaturu vychází z toho, že věrohodné svědectví policistů zpravidla představuje dostatečný důkaz o spáchání přestupku. V nynější věci je však i vzhledem k výše vymezeným požadavkům plynoucím z citované judikatury zřejmé, že takové obecné závěry nemohou být dostatečné v situaci, kdy se podstata žalobní argumentace týkala právě věrohodnosti (jediného) svědka v podobě zasahujícího policisty. Žalobce v žalobě nejen výslovně zpochybnil výpověď policisty s ohledem na jeho pozorovací úhel, ale upozorňoval i na nesrovnalosti při určení vzdálenosti, ze které policista vůz stěžovatele pozoroval. Jedná se tedy zjevně právě o ty okolnosti, které podle citované judikatury zpravidla mají být zcela klíčové pro posouzení věrohodnosti svědecké výpovědi a v návaznosti na to pro učinění závěru o dostatečném zjištění skutkového stavu. Za situace, kdy navíc v nynější věci krajský soud (oproti závěrům správních orgánů) shledal, že videozáznam neprokazuje, že stěžovatel držel za jízdy mobilní telefon (a podle něj ze záznamu rovněž nelze jednoznačně konstatovat, že by za jízdy hovořil), je třeba skutečně trvat na tom, že bylo povinností krajského soudu zabývat se výslovně i těmito okolnostmi a zohlednit je při přezkumu napadeného rozhodnutí.

[16] Dle konstantní judikatury se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považuje především takové rozhodnutí, v němž nebyly vypořádány všechny žalobní námítky; dále rozhodnutí, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou a proč žalobní námítky považoval za liché, mylné či vyvrácené, rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jak byla naplněna zákonná kritéria, případně by nepřezkoumatelnost rozhodnutí byla dána tehdy, pokud by z rozhodnutí nebylo zřejmé, které podklady byly vzaty v úvahu a proč (viz například rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2007, čj. 6 Ads 87/2006-36, č. 1389/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 6. 2005, čj. 7 As 10/2005-298, č. 1119/2007 Sb. NSS, či ze dne 11. 8. 2004, čj. 5 A 48/2001-47, č. 386/2004 Sb. NSS).

[17] S ohledem na výše uvedené v nynější věci nezbývá, než učinit závěr, podle něhož odůvodnění napadeného rozsudku výše vymezené požadavky na přezkoumatelnost nenaplní. Vzhledem k tomu, že krajský soud se zcela zjevně odchýlil od náhledu správních orgánů, pokud jde o význam záznamu a skutečnosti, které z něj lze dovodit,

nebylo možno v dané věci uvažovat ani o tom, že by reakce krajského soudu na výše vymezené námitky byla zřejmá z kontextu věci (odvodnění) nebo že se v tomto ohledu krajský soud (implicitně) ztotožnil se závěry žalovaného. Ani obecný odkaz krajského soudu na judikaturu týkající se neshod ohledně nepodstatných skutečností ve výpovědi policistů v této souvislosti nemůže být dostatečný.

V. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§110 odst. 1. s. ř. s.). V něm tento soud rozhodne vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), tedy především řádně vypořádá žalobní námitky stěžovatele zpochybňující věrohodnost výpovědi policisty a v návaznosti na to se v rámci uplatněných žalobních námitek bude zabývat tím, zda jsou v dané věci naplněny judikaturou vymezené požadavky na důkazní standard u daného typu přestupku.

[19] Krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. dubna 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu